

1. Podane imamo koordinate dveh danih točk, in sicer  $A(y_A; x_A) = (10,0 \text{ m}; 10,0 \text{ m})$  in  $B(y_B; x_B) = (100,0 \text{ m}; 5,0 \text{ m})$ . Da bi določili koordinate nove točke  $C$  smo s točke  $A$  do točke  $C$  izmerili koordinatno razliko  $\Delta y = 50,0 \text{ m}$  ( $\sigma_{\Delta y} = 2,5 \text{ cm}$ ) in dolžino  $d = 75,0 \text{ m}$  ( $\sigma_d = 3,5 \text{ cm}$ ) med točkama  $B$  in  $C$ . Izračunaj koordinate točke  $C(y_C; x_C)$ , kovariančno matriko  $\Sigma_C$  položaja točke  $C$ , natančnosti  $\sigma_{y_C}$ ,  $\sigma_{x_C}$  in korelacijo  $\rho_{y_C x_C}$  koordinat točke  $C$ . Izračunajte tudi vse korelacije med neznančkami in vsemi opazovanji. (20)
2. Določiti želimo višino  $h$  točke  $T$  tako, da smo z dveh točk,  $A$  in  $B$ , ki ležita na isti višini in sta oddaljeni med seboj za  $d = 100,0 \text{ m}$ , opazovali dolžino  $a = 196,95 \text{ m}$  in višinski kot  $\alpha = 23^\circ 58'$  na točki  $A$  ter dolžino  $b = 113,10 \text{ m}$  in višinski kot  $\beta = 45^\circ 0'$  na točki  $B$  (glej sliko 1(b)). Če je natančnost dolžinskih opazovanj  $\sigma_{a,b} = 15 \text{ mm}$  in natančnost kotnih opazovanj  $\sigma_{\alpha,\beta} = 15''$ , s posredno izravnavo po MNK izravnaj opazovanja in določi višino  $h$  ter njeno natančnost  $\sigma_h$ . Za izračun natančnosti uporabi referenčno varianco a-priori  $\sigma_0^2$ . (20)
3. Dani imamo dve točki, in sicer  $A(y_A; x_A) = (10,0 \text{ m}; 10,0 \text{ m})$  in  $B(y_B; x_B) = (15,0 \text{ m}; 80,0 \text{ m})$ . Da bi določili koordinate dveh novih točk,  $T_1(y_1; x_1)$  in  $T_2(y_2; x_2)$ , smo med vsemi točkami opazovali vse dolžine z natančnostjo  $\sigma_d = 5 \text{ cm}$  in dobili:  $d_1 = 70,25 \text{ m}$ ,  $d_2 = 70,17 \text{ m}$ ,  $d_3 = 113,17 \text{ m}$ ,  $d_4 = 99,19 \text{ m}$ ,  $d_5 = 75,69 \text{ m}$  in  $d_6 = 85,48 \text{ m}$  (glej sliko 1(c)). S splošnim modelom izravnave po MNK izravnaj opazovanja in določi koordinate novih točk  $T_1$  in  $T_2$ . Izvedi globalni test modela ( $\alpha = 0,05$ ) in glede na rezultate globalnega testa izračunaj kovariančno matriko položajev obeh novih točk  $\Sigma_{T_1 T_2}$ . Izračunaj parametre absolutne elipse pogreškov na obeh novih točkah in parametre relativne elipse pogreškov med obema novima točkama. Približne vrednosti koordinat novih točk so:  $y_{1,0} = 80 \text{ m}$ ,  $x_{1,0} = 5 \text{ m}$ ,  $y_{2,0} = 90 \text{ m}$  in  $x_{2,0} = 90 \text{ m}$ . (30)
4. V ravnini smo šestim točkam opazovali tako  $x$  ( $\sigma_x = 0,1$ ) kot tudi  $y$  ( $\sigma_y = 0,2$ ) koordinate (glej tabelo 1). S splošnim modelom izravnave po MNK izravnaj opazovanja in določi parametre krožnice (koordinate središča  $x_S$  in  $y_S$  ter polmer  $R$ ), ki se optimalno prilega točkam. Reši tako funkcionalni kot tudi stohastični model, izvedi globalni test ( $\alpha = 0,05$ ). Na osnovi rezultatov globalnega testa izračunaj natančnosti neznančk. S pregledom opazovanj kakor tudi s  $\tau$ -testom poiščite morebitne grobe pogreške ( $\alpha = 0,001$ ). Približne vrednosti neznančk so:  $x_{S,0} = 0,1$ ,  $y_{S,0} = -0,3$  in  $R_0 = 5$ , enačba krožnice je  $(x - x_S)^2 + (y - y_S)^2 = R^2$ . (30)

Tabela 1: Podatki naloge 4

Točka	$x$	$y$
$T_1$	4,26	2,63
$T_2$	0,07	4,47
$T_3$	-4,13	2,25
$T_4$	-4,37	-2,72
$T_5$	0,15	-5,44
$T_6$	4,52	-2,66

